

PAŘÍZEK

Petr Fingal.

Jmenoval se Veverka. — Jan Veverka, ale nejmenovali jej tak. říkali mu: Pařízek.

Byly doby, kdy se pro toto názevko náš bodrý, sukovitý stařík s podbráské víscky zlobil; — časom však mu zvykl, ba sám se o výročních trzích v Radnicích předstovoval slovy: "Já jsem nějaký Pařízek, jestli to jméno slyšeli," a kdož ví, věděli sám, když umíral, jak se vlastně jmenoval. Takové přezdívy jsou v českých vískách běžným zjevem; za pravdiva se pro ně nikdo nehorší, utěšuje se v duchu, že nepravými jmény přezvána je celá polovina osady.

Pařízek byl zbožným křesťanem. Nebylo neděle nebo svátku, aby byl vynesal mái a kázání. O exhortě stával pod kazatelnu radnického kostela a v modrých jeho očích, na jejichž bezelstnost byl bys přísahal, chvílemi objevovala se krápní vlahé rosy, vynucený dojem farářova kázání. Mnozí název měl sepnutý a opřeny o sukovitou, skroucenou hůl. — Někdy omynutí měl je přibuzenec, jehož zvuka pomalu přebíral, šeptaje bezzubými rty modlitbu, jindy tisknul rukama starou, památnou knihu modlí.

V tváři sídlila mu měkkost a do brota, a prošťavělá, kulatá hlava jeho byla tak typicky pokorná, že bych byl udeřil rozhorlen v lie každého, kdo by chtěl poskvřnit pověst Pařízkovu pomlouvu.

Nedovedl jsem si kostel svého rodilistě představit bez tohoto staříka, stejného pod kazatelnu, nahrazeného, a jen občas, v okamžicích hrůšného pokušení lidského pomrkávajícího po špičce zamilované dýmky, jež troubel vykukovala mu z náprsní kapsy. — Snad bych si dovedl vnítketi kostela rodného města představit bez bílých soch svatého Floriána, panny Marie a jiných svatých, nebo i bez oholeného kostelníka, jenž mluvil o sobě vždy jen v plurálu majestátním jako panovníci a zvláště populárním stal se větou: "My osoby od stavu duchovního, — snad i sviřkovou babičku, (která zároveň posluhovala ochotníkům v divadle, kde byla všeobecně milována a etěna i od hubatých fideleů kouzlejších společeností, jimž ochotníci na čas jeviště propůjčili, — poněvadž nikdy si ani nezabručela, což byv zvykem podobných stařenek), všechny bych mohl tam postrádati, ale bez Pařízka si kostelní loď představit nedovedu.

Když jsem jako malý školák stával v řadě s ostatními hochy v kostele a bohoslužba roztékala moji mysl nedovedla upoutati, krátil jsem si chvíli stopováním proměn výrazu Pařízka obličej je nebo počítáním bílých koleček na červeném šátku, který měl kolem krku.

Později, po letech, kdy jako student nemohl jsem více choditi mezi děti a díval jsem se k oltáři s kruchtou, kam mne vábila krásná tvář mladistvých zpěvaček, v pousách roztomile koketujících, z nichž teď mnohá je už několikaletá násobnou maminkou, — rovněž časem pro změnu zadíval jsem se dole pod kazatelnu, kde stál můj dobrý a zbožný Pařízek. Věk čas se mění.

Nevěrecké spisy a katolický tisk, jenž psal o lidech, kterých jsem si vážil, způsobem co nejliberálnějším, jmenuje je zhusta i jmény, vyřetěnými ze seznamu židovských, které dobrý Noe před potopou pojel do korbů, skazily mne časem docela, takže jsem zavěšel i na kostel.

Až kdysi se svým známým, jenž horlivě sbíral po vlastech slovanských kde jaký starý tisk i rukopis, vlezl jsem při něi do věže, a bych se tam poohlédl po knihách, o nichž mně rodáci vyprávěli. Po řadě schodů sestupovali jsme dolů, slézajíce a kořisti opatrně a tiše, aby stupně nezvály. A tu popatřil jsem zas do lodi kostelní. Dopolodní slunce zářovalo jí svým jasným, v jeho proudě třpytil se polestajet praeh, — věři připavil, varhany zvučely a od oltáře zařivala latina, ale vše slálo se mně nějak podivně, vzáhlé, cíti.

Náhle zrak můj zabloudil pod kazatelnu. Jlá jsem si vzpo-

mněl, kdo tu chybí! Pařízek... Místo pod kazatelnu bylo prázdné.

Kam se poděl můj dobrý stařík? Řekli mi, že zemřel. Prý již před třemi roky...

A vzpomínali naň... Byl prý to šibál podkšitý. "Jakže, ten zbožný děda?" Ano, týž! A vyprávěli mi tuto historku.

Když byl Pařízek ještě v plné síle a obličej jeho štěstím kvetl, rojivaly se v hlavě jeho leckdy podivné nápady. Rozumoval o mnohých převrácenostech světových a vykládal, jak by se měly napravit.

Mimo jiné vrtalo mu v hlavě, proč blízký rozsáhlý les patřiti má celý hraběti, od něhož rodáci Pařízkovi musí si dřív kupovati, nechtějí-li jezdit pro palivo až do městského lesa radnického. Zdálo se mu, že by bylo spravedlivě, a by, kdokoli v lesce dříví potřebuje, nakácel si je v lese do libosti.

Kdysi stavěl Pařízek na dvoře novou kůlnu. K té ovšem bylo třeba dříví, a bodrý chalupník nebyl v rozpacích, jak si je opatřiti. Za krásného slunného letního jitra, sčtvaže se probuzení ptáci za humny rozvěhovali, zapřáhl Pařízek dvě kravičky do vozu a zašel do hraběcího lesa. Na voze vezl si pilu a sekeru. Zabořil v místa, kde jen zřídka bylo hraběcího hajného vidati. Kravičky zvolna po úzké, drolné se cestě draly se do vřehu. Před hustou skupinou vysokých štíhlých sosen Pařízek kravky zastavil a pustil se do práce. Mnoho jí nezbyvalo, neboť již včera bodrý venkovan našel při zemi některé kmeny. Teď zbývalo jen je dorazit. Pod zubu vrzájící pilu sypaly se proudy pilin do mechu. Kmen kácel po kmeni a Pařízek čile osekával jejich větve, načež nakládal poražené sosny na vůz. Byly to kmeny velké a těžké, Pařízek však pomocníka nepotřeboval. Nikdo by nebyl tušil, co v nevysoké, ale ramennatě postavě jeho vřčí síly.

Když poznal, že je sporázeno kmenů práve tolik, mnoho-li jich vůz unese a krávy utáhnou, naložil Pařízek na vůz i sekeru a pilu — a vyjel z lesa. Krajina byla ještě prázdná. — Nikde ani člověka. Jen v dálece viděl jakousi babku hrabati se do lesa a z komína vzdáleně sklárny spatřil valiti se kouř.

Vrata stodoly sotva zaskřípěla, když jimi ze záhumní Pařízek s vozem na dvůr projížděl. Nejstarší syn práve se vzbudil a vyhlížel oknem do dvora ke stodole.

"Pro Pána Boha," spráskl ruce v úžase. "Matko, pojďte se podívat, co to náš tatík provádí! — Byl v hraběcím lese na dříví!" "I mlč, — to nemůže být. Máš asi mhu!" "Už ano, — koukejte!" "I na mou kuř! Pro pánička, tohle je nerozum!" A Pařízková v rozhorlení vyběhla na dvůr, kde starý a vozu sosny sbazoval, až se mu valem pot lil a čela, a podepřevá si boky, spustila: "Tatíku, copak se zbláznil! Co tě to napadlo!"

"Mě a nekoukej! Raději mi pomoz nebo zavolej aspoň Vaška. Což nevidíš, jak se potím?" "Že se potíš? Bože, bože, je to soužení. Copak jsi mi nemohl říci, co chceš provést?" "To tak! S ženským se ještě budu radit. A teď rychle — chop tuhle kládu za druhý konec — a — No, už ji drž! Pozor, mohu doj pryč, až tě dřevo nepraščí. — Tak! No, teď: jedna, dvě — tři, — hej — žup!"

Odhozený kmen zapraskal na zemi. "Tatíku, tatíku, nevíš, co tě to napadlo," stíralo si s ruky kus rozmáznuté pryskyřice znovu kárala Pařízková muže.

"Nu tak, chyt ještě tuhle kládu... Dohrá — Hej, žup! — Tak! A co ty, Vašku, pojď taky pomáhat!" Za chvíli bylo na dvoře čerstrébo dříví jako u koláře.

"Víte, tatíku," soukal se sebo mluví své Vašek, "já nejsem proti tomu, že jate to dříví vezl z hraběcího lesa, bylo by dobře, kdyby to nikdo neudal, ale přece jen si myslím, že žert nikdy nestojí."

"Ale já svou svou výpověď

"Co je nám do čerta! Ať ne spí! Jen když spí hajný!" A přece se krádež neujala. — Obyvatelé tiché víscky nebyli by jí vyzradili. Kdyby ani nebylo důvodů jiných, již pouhé pomýšlení, že by musil do Rokycan k soudu za svědky, posilovalo je v mlčení. Nešťastnou náhodou přišel však do osudné koněny lesa hajný Jeřábek a jadrně zaklel, spatřiv na místě někdejších státních sosen pouhý sněm nizozemských pařezů. Rozhorlen pustil se do města pro četníka a s ním dal se na obehžku dědinou. U Pařízků sosny nalezl. Nebylo kam je sechovat.

Marně Pařízek četníka ujišťoval, to že je myška, on že své dříví koupil v městském lese radnickém, marně se drbal za uchem a různě vykrucoval.

"To se ukáže!" odsekl četník a poručil Vaškovi, aby přinesl pilu. Když mladý Pařízek uposlechl, vzal Jeřábek nástroj do ruky a uřizl z tlustšího konce každého kmene malý špalíček. Četník zatím došel k starostovi pro trakař, do něhož pak hajný špalíčky srovnal a odvezl do lesa, aby se na místě skutku přesvědčil o vině Pařízkově.

Četník s ním do lesa nešel. Rozloučil se s ním na rozcestí s poznámkou, že je velké vedro a cestou do vřehu že by se ještě více spotil. Raději si zajde do hospody na sklenici piva. Věk hajný sám již dovede zjistit, že se zloději nekřivdilo.

Podal si ruce a rozešli se. Četník dal se směrem k městu, hajný s trakařem špalíčků do lesa. Za chvíli stnul Jeřábek u pařezů, jež v lese po krádeži zbyly. Špalíček po špalíčku bral a trakaře a přikládal je na pařezy. Mnoho práce mu nedalo zjištění, že určené špalíčky hodí se k pařezům, jejichž část do nedávna byly. — Špalíčky potom natožil znovu na trakař a odvezl do hájovny, kdež je důkladně zavřel.

Za čtrnáct dní dostal Pařízek od soudu oběhku. "Obžalovaný, čtíte se vinným?" tážal se soudce při stání po přečtení žaloby.

Pařízek ardeolomně zakroutil očima a chvějeím se hlasem odpověděl: "Pámbu ví, že nečítím, slavný soude. Ani mi nejde do hlavy, jak se mně mohla taková křivda přitřít. Vždyť já jsem ještě nikdá na tomhle místě před slavným soudem nestál, a teď mne sem na stará kolena tuhle hajný jako nějakého raubíře přivedl!"

"Dost, dost! Přikročíme k výslechu svědků..." Mluví hajný a četník. Oba do svědčili, že u Veverku na dvoře při obehžce vesnici nalezli tolik sosen, kolik pařezů zbylo na vykáčeném místě v lese.

Pařízek během jejich výpovědi lomil tiše rukama a kroutil hlavou nad smělou podezřivostí. "Poton jsem uřizl od každého kmene špalíček," doplňoval výslech hajný. "Špalíčky srovnal jsem na trakař a odvezl do lesa, kde přikládám jich na pařezy jsem zjistil, že skutečně dříví u Veverku nalezeno bylo ukradenou z uvedeného místa."

"Špalíčky se tedy k pařezům zcela hodily. Obžalovaný, jste nejímž z krádeže usvědčen. Máte k tomu snad nějakou poznámku?" otázal se soudce.

"Slavný soude, já na to — a odpuštěním — koukám jako blázen. V tom je náramně pomějšlenost. Kmeny, které u mně hajný našel, přivezl mi švagr Motyčka z radnického lesa... Může se slavná spravedlnost Motyčky optat. A že by se špalíčky z mých sosen k hraběcím pařezům hodily, to už docela není možno! Slavný soud snad nepustí, abych já, starý a spravedlivý člověk, který jsem se držel vždycky evangelia a sváté víry, byl nevině savěn! Válet to ani nemůže být pravda, nikdo pana hajného neviděl, když pařezy a špalíčky srovnával..." — hájil se stařík.

"Vy jste si nevzal tedy do lesa ani svědka?" divil se soudce. Obžalovaný odpověděl za hajného: "Nezval, slavný soude, nezval. Tuhle veselostej pan četník šel na pivo a starosta také s hajným nebyl."

"Ale já svou svou výpověď

potvrdit přísahou!" poznamenal s důrazem hajný.

"Snad byste si nechtěl vzít tak těžký hřích na svědomí! Kdo ví, co se vám v lese zdálo!" A obrátiv se k soudci, obžalovaný pokračoval: "Slavná spravedlnosti, já jsem tak spravedlivý, že nechci nikoho urážet, ale je možno, že hajný, když pařezy měřil, byl trochu — tak říkajíc — podnapile..."

Po další ještě obhajobě chalupníkové soudce léčení odročil a vzhledem k dosavadní bezúhonnosti obžalovaného, jemuž švagr Motyčka dosvědčoval, že mu sám postoupil postížené sosny, nařídil, aby pařezy a špalíčky od kmenů uřezané znova byly v lese srovnány.

Stalo se. Na místo odebrala se soudní komise. A podivno! Ať srovnávali špalíky a pařezy jakkoliv, nikde žádné shody! Plocha špalíků nikde nepřiléhala na plochu pařezů.

Hajný se potil, znovu a znovu zkoušel, hodil-li se 'corpus delicti' na osudná místa, leč marně.

Četník rozpačitě drbal se za uchem; starosta nechápavě otvíral široká ústa, pod kůži však se smál.

O novém stání byl Pařízek — vlastně tehdy ještě Veverka — osvozen po nedostatku důkazů. Švagr Motyčka skutečně koupil v městském lese radnickém většinou osudná místa, leč marně.

Po delším čase, když se v dobrotě sešel jednou Veverka s hajným u piva, otázal se jej Jeřábek: "Jak jste to, prosím vás, tenkrát udělal, že se špalíky k pařezům nehodily? Vždyť jsem měl špalíčky pod zámkem!"

Chalupník se napil, otřel vráscitou rukou ústa a usmál se. "Nu, špalíky ano. Ale — měl jste pod zámek také pařezy?"

"Jak to?" "Inu, chytrému napověz! Vy jste chytřejší nikdy nebyl a nejste asi ještě ani dnes! Povím vám to tedy po lopatě: Vzal jsem pilu a od každého pařezu kus jsem uřizl..."

"I hrome, — a já osel na to nepřišel! Proto jsme se tehdy se srovnáváním tak hmoždili!" "A zbytečně!"

"Nu, už je to za námi. Ale prohnal jste nás tenkrát, vy zatrolenej — pařízku!"

Hajný se sice nepochlubil nikde, jak byl napálen, ale bodrý chalupník, jemuž nemohlo se již nic státi, vyprávěl často sám, jak vyzrál na slavnou spravedlnost ořezáním pařezů. Od té doby přezdíval mu Pařízek a jmeno to zůstalo mu do smrti...

Pište sobě o "Česko-Americký Venkov" na ukázkou, pokud jsou ještě čísla k dostání.

Luxus THE BEERY LIKE Za dob minulých bylo vaření piva praed pokusom; dnes však je vícekou praed a sde ten, na němž se osvědčila. 49 tfo. FRED KRUG BREWING OMAHA U S A

Sdružení českých lékařů v Omaze a South Omaze

Table with 2 columns listing doctors: DR. CHALOUPKA EDW., DR. PETR F. J., DR. KALAL F. J., DR. ŠIMÁNEK G. F., DR. KOUTSKÝ JOHN W., DR. ŠRÁMEK J. M., DR. NĚMEC CHAS. J., DR. SWOBODA LOUIS.

My shora uvedeni lékaři dle pravidel lékařské etikety nejdůležitější odsuzujeme veškeré obžalování kteréhokoli lékaře nebo sama v kterýchkoliv časopisech svými pacienty, nechtějí už je to jakýmkoliv způsobem, ať ve zprávách místních nebo osobních 43tf

ZUBY! ZUBY! ZUBY! trhá, 166, opravuje neb nahrazuje umě lými, zkušený odborník DR. JOSEF MAREŠ, 615-616 City National Bank Building, Omaha, Neb. Prohlídka zubů koná se zdarma Potřebujete-li nějakou opravu, bolí-li Vás zuby, navštivte mne, poradím Vám. Za prohlídku zubů nečítám nicého. 40tf

OTVÍRÁNÍ INDIÁNSKÝCH RESERVACÍ. Kdo zajímá se o pozemky v indiánských rezervacích Fort Berthold, North Dakota, a Pine Ridge a Rosebud, South Dakota, jež budou otvírány pro bílé osadníky ve dnech od 14. srpna do 2. září a od 2. do 21. října, dočte se veškerých podrobností o pozemcích tanních a způsobu přihlášení, o podmínkách způsobnosti ku zabrání domoviny a o všem, čeho je třeba uchazeči vědět, v červencovém čísle ČESKO-AMERICKÉHO VENKOVA. Nechte-li odběrateli, objednejte si číslo toto poštou. Cena 10c. Adresujte: Česko-Americký Venkov, 1417-1419 So. 13. Str., Omaha, Nebraska.

Fr. J. Kolbaba UČTEL hry houslové. Studio v Hotelu Praha, roh 13. a William ul., II. poschodí.

České mlýny, ve Wilber, Nebr. Vyrábětelé nejlepší pšeničné a pravé křídé mouky, jakož i česká křepičky. Mouka naše jest k dostání u všech českých groceristů v Omaze a South Omaze. Zda-li jednokraté zkuste mouku Wilberskou, která jest ta nejlepší z trhu, pečivo bude se na vás jen smát. Též máme sklady v Lincoln, Nebr., Cedar Rapids, Ia., Chicago, Ill., Oklahoma City, Okla., Marshalltown, Ia., a St. Louis, Mo. 46.12 ZVONÍČEK & AKSAMIT, maj.

Bliss & Wellman, komissionáři v dobytku. Máme 300 lotů zkušenost v obchodu tomto. Za správnost ručíme. Naše rada bude vždy dána v zájmu zmluvitele dobytka a nikdy v zájmu jeho. Posloužíme každému spravedlivě a ručíme, že krajanské obřady nejvyšší cenu trní, týž den panující dle jakosti dobytka. Zvláštní pozornost věnujeme dotazům krajanů. F. F. Wellman jest Čech a proto obrátte se na něho s plnou důvěrou. Room 324 New Exchange Bldg., Union Stock Yards, So. Omaha, Nebr.

Joseph Bliss & Son Co., komissionáři živým dobytkem. Uspokojivý prodej. Rychlé vyplacení. SOUTH OMAHA, NEBR.

Lee-Glass-Andreesen Hardware Co. výrobek ve velkém množství, vyroběný a inkouvaný plechové nádobí — Glasovaný plech, silnější plech a kovové zboží. — Odstaví drát, křehký, vodotěsný štět, křehký, ořel a ševce, stáhoje a sportovní zboží: křehký štět. 9th and Harvey Streets. Omaha, Neb.